

Közmondások és szólásmódok.

SZEGED NÉPE — mint a magyar nép egyáltalában — tréfálkozó és gúnyolódó megjegyzéseit, valamint komoly beszédét és beszélgetését nemcsak hogy közmondásokkal, kiszólásokkal és szólásmódokkal teszi világossá és érthetővé; de sőt talán gyakrabban, mint bármely vidék vagy táj népe, csakis *közmondással* szól, beszél és *szólásmóddal* válaszol is.

A szegedi népnek közmondásokkal, kiszólásokkal és szólásmódokkal gazdagított beszédmodora a szegedi *Dugonicsnak* a XVIII-ik század végtizedeiben írott minden regényében már hű visszatükröződést nyer s irodalmunk „népies iskolájának” e hírneves és érdemes íróját arra is ösztönözte, hogy e közmondásokat, kiszólásokat és szólásmódokat egybe gyűjtse.

1

A *Dugonics* által egybegyűjtött „*magyar példabeszédek és jeles-mondások*” nagy részét *Szege d szolgáltatta*, mit azon körülmény is igazol, hogy azok közül, — habár módosított szókkal és változtatott szórenddel — ma is igen sok él a szegedi nép ajkán.

Az alább felsorolt közmondások, kiszólások és szólásmódok nem újak és nem követelik ugyan a kizárólagos „szegediséget” és nem is számítanak a „teljességre”, de ezeket mint Szegeden használtakat jegyeztük össze, még pedig híven a szegedi nép által használt

szókkal

és

szórenddel

s ha az ismert közmondás-gyűjteményekben

2

előfordultakkal egybe hasonlítjuk e közmondásokat és szólásmódokat, bennök a

szórendi-

és

mondat szerkezeti

különbségeket, valamint a

változatot

is rögtön észrevehetjük.

E közmondásokban tehát a szegedi nép *gondolat-menetével* s nyelvjárása szórendjének és mondat szerkezetének bizonyos jelenségeivel is találkozunk; ámbár a használatnál hallhatjuk és tapasztalhatjuk, hogy a helyzet- vagy a körülmények követeléséhez: idő és szórendi változtatással alkalmazza népünk a közmondásokat.

Számos közmondás, kiszólás vagy szólásmód közlését a tulfinomultság talán fölöslegesnek is tartja, ámde a nép gondolkozásának igazságát, megkülönböztető természete őszinte egyszerűségét és nyelvének keresetlenségét akkor soha meg nem ismerhetjük; mert a nép gondolkodás mód és a nép beszéd mód szókimondó természetességében sehol igazabban nem tükröződik vissza, mint közmondásainak, kiszólásainak és szólás módjainak nyíltságában.

A ki a nép életének és gondolkozásának nyilvánítását kutatja és ismeri teljesen igazat ad az *Er délyi*

János által mondottaknak: „a közmondás nem tesz külömbséget szép vagy rút, illő, vagy nem illő erkölcsi vagy nem erkölcsi dolgok között, miképen a nyelv minden tárgyat megnevez: a közmondás azon szerint mindenféle ítéleteket hallat s nem kiméli az öregséget, megszólja a szép nemet, kifog a hatalmon, olykor paczkáz, máskor kedvkereső, néha parancsoló *sőt mosdatlan szájú is nem egyszer.*

Ha a nyelvből kiirtjátok a trágár jelentésű szokat a közmondások is elhagyják orcza pirító megjegyzéseiket, de míg az meg nem lesz, *addig tűrjétek el a közmondások pajkosságait is*".

3

Az alább közlött *közmondások* és *szólásmódok* sem jelentményi, sem betűrendes rendszert nem követnek, egyszerűen a *közmondásokat,*

szólásmódokat
s a
jellemző mondásokat
és a
kiszólásokat

egészen elkülönözten közöljük:

4

I. Közmondások.

Egy fecske nem csinál nyarat.
Krisztus koporsóját sé őrzik ingyen.
Ajándék marhának nem köll szarvát
nézni. Ajándék lónak né nézd a fogát.
Pénteki öröm, vasárnapi üröm.
Pénteki nevetés, vasárnapi sírás.
Messzire van, mint Makó Jeruzsálemtől.
Hosszú betegségnek halál a vége.
Három napi dínium-dánom)
Hótig való szánom-bánom.)
Eb a némöt kutya né'kú', „de avval is” teszük hirtelen hozzá.
El mint hal a vízben.
Rossz szomszédság török átok.
Kerülgeti mint macska a fúró kását.
Gond — nem játék.
Okos embörnek, mestör a neve.
Sok bába közt é'vesz a gyerök.
Ott hagyta, mint szén' Pál az olajokat.
Halál ellen nincs orvosság.
Nem zörög a falevél, (a haraszt), ha nem fúj a szél.
A messzirű' gyütt embör, sokat hazudik.
Igéret adományt vár.
Illik, mint a számárta a bársony nyerög.
Kinek Krisztus a barátja, könnyen üdvözül.
Amit Istentű' sajnálsz, e'viszi a zördög.
Jobb egy kérdés, száz keresésnél.
Eső után köpönyeg.
E'múlt esőnek nem kő' köpönyeg.
Több szöm többet lát.
Sok kicsi sokra mén.
Aki a krajczárt nem böcsüli, A forintot nem érdemli.
Kéz kezet mos.
Mindön szentnek maga felé hajlik a keze.
Kitett magáé', mint a szentösi kutya a hazájé'.
Szömérmes kúdnak üres a tarisznyája,
Aki korpa közé keveredik, mögöszik a disznók.
Kutyának se jó az első ttja.
Egy bolond százat csinál.
Egy bolond kútba veti a küvet, száz okos se húzza ki.

Attál uram esőt, de nincs köszönet benne.
Igazmondás nem embörszólás.
Kutyaugatás; nem hallik mönyországba.
Kutyából nem lösz szalonna.
Amik kutya egy szó' átússza a Tiszát többszó' is mögpróbálja. (Kikapós mönyecskére mondják).
Közös lónak túrús a háta.
Szép a leány ideig, huszonnégy esztendeig.
A ló is megbotlik, pedig négy lába van.
Ahol nincs ló. ott a szamár is jó.
A nyomtató lónak nem kötik be a száját. (így is: nincs bekötve a szája).
A szűrű állja, csak a ló bírja.
Sok lúd disznót győz.
A disznó is makkal álmodik.
Alamuszi macska nagyot ugrik, aztán egeret fog.
Megörült, mint a bolond a t . kinek.
A jó csődör vagy mögvakul, vagy mögsántul.
Aki mer, az nyer.
Szögény, mint a templom egere.
Amijen a mosdó, ojan a törülköző.
Amijen a jó nap, ojan a fogadj Isten.
Egy nap nem a világ.
Nyugtával dicsérd a napot.
Nemakarásnak nyögés a vége.
Néma gyeröknek anyja se érti szavát.
Veszött fejszének nyele kerül.
Egy seggel két nyergöt ülni nehéz.
Nem azé a madár aki é'szalajtja, hanem aki mögfogja.
Szemesnek áll a világ, vaknak az alamizsna, (Igy is: szemesé a világ).
Ócsó húsnak, híg a leve.
Az ökör Bécsbe' is ökör marad.
Tanúj' tinó, ökör lösz belüled.
Szegény az Ördög, mert nincs lelke.
Tudja Pál, mit kaszál.
Jó pap hóttig (holtig) tanul. így is: A jó pap holtáig tanul.
Kinek a pap, kinek a papné.
A vak tyúk is tanál szömet.
Szegődött bér osztott koncz.
Az adósság egy tálbúi öszik az emberrel.

Pénz embörség, ruha tisztösség.
Pokolban is esik néha vásár.
Fogadatlan prókátornak ebszar a fizetése.
Hívatlan vendégnek ajtó mögött a helye.
Egy rókáról két bőrt húz.
Mögbánta, mint amik kutya kilenczet fijadzik.
Szép a rúzs, még sé kevés!
Rühelődzik, mint a pótrás malacz a garasos kötélön, vagy: Hánykolódik,
mint a garasos malacz a kötélén.
Mönnél rühesebb, annál jobban vakarószik.
Mönnél tetvesebb a malacz, annál jobban rühelődzik .(A szegényre
mondják, ha kevélykedik).
A sok sé tart örökké.
Sokat a szekér se bir.
Sorba gyün, mint a tápai bíróság.
(így is: Sorba mén, mint a falusi bíróság).
Sötétben minden telién fekete.
Mindön számár a maga terhit érzi.
Sz . rnak, kárnak nincs ura.
Miértünk is möghalt a Krisztus.
Bolon'nak a fapé'z is jó.
Könnyű a szó, nehéz a só.
Mondott szóból ért az embör.
Szó, szellő; kontraktus papiros, pé'z a fundamentum. (Azaz: szó, papiros
semmit se érnek, a földolog a tényleges vagyon: a pénz.)
Egy a kuczkó a kemönczével. (A a család közösségét értik).
Ökröt szarvánál, embört szavánál fogják.
A vén (így is: a vak) lányba is van vér.
Nem szokta cigány a szántást.
Szomjúságnak ital az orvossága.
A jó szomszéd jobb a rossz atyafinál.
Szükség törvén't ront.
Nem őszi mög a kutya a telet.
(Ha enyhének látszik sokáig a tél akkor mondják).
Telhetetlen, mint a papzsák.
Czifra temetés, pé'z vesztögetés.
Adj a tótnak szállást, kiver a házadból.
Túróval jó a káposzta. (Azaz disznó orrával-orrával.)
Aki a tűz mellett ül, a'melegszik.

Amőj tyúk sokat kárál, keveset tojik.
Hagy ugasson a kutya, csak mög ne harapjon.
Ha az ujjadat mutatod, a kezedet kéri.
A vénség betegség. Vérre vált benne, mint barátba' a lencse.
Amej kutyát elakarnak veszíteni: veszött nevit kőtik.
Ritka vetésnek szögény az aratása.
Vörös kutya, vörös ló, vörös embör egy sé jó.
Mögtalálta zsák a fótját.
Nem árulok zsákba macskát.
Egy állapotba' van, mint a ficsornadrág.
Adós fizess, beteg nyögj!
Bal lábba' ke't fő (rossz kedvü).
Kis embör nagy bottá' jár.
Né ugorj ott, ahun árok nincsen.
A bába mosdatta legutoljára.
Késő bánat, eb gondolat.
Sok beszédnek sok az ajja.
Aki sokat beszél, sokat hazudik.
Lösz még a kutyára dér.
Bika alatt is bornyút keres.
Mást beszél, mint Bodóné, mikor a bor árát kérik.
Aki bogár után indul sz jut.
Teröm a baj, ha nem vetik is.
A szögényt az ág is húzza.
A jó bor czégér nélkül is el kél. (így is: Jó bornak nem köll czégér).
Hámozva jó a bor (azaz: nem mint szöllő).
Bámul, mint bornyú az uj kapura.
Kicsi a bors, de erős.
Erős, mint a söreczet (gúnyos: azaz gyenge, nem sokat ér).
Burokba születött. (így is: bürökbe születőit.)
A nép hite szerint a burokba születettet nem fogja a golyó, ilyenek tartotta Rózsa Sándort a híres rablóvezért).
Tűzbe jött (gyütt) mint Pap Jóska lova a fűrészporthú'.
Jah! ha nem csordul, csöppen.
Csere, csalával jár.
Ló elli a csikót, de abrak az anyja.
Czifra, mint a rácz oltár.
Czigány is a maga lovát dicséri.
Nem úgy verik a cigányt.

E' hegedülte azt már szent Dávid.
Egyik eb, másik kutya.
Egyik 19, a másik egy héjján 20.
A kutya is haragszik az orráért.
Nem bízzák ebre a hájat. (így is: Kutyára nem biznak szalonnát.)
Ebön gubát cserélt.
Csöbörbül vödörbe.
Kikopott (olykor: kimaradt) mint a kutya . . . r a hóbul.
Ebcsont összeforr.
Szegény az eklézsia, maga harangoz a pap.
Sok jó embör éfér egy kis hejjön.
Kés. villa tányér nincs zörgés nélkül.
Élő az élőnek, hőtnak hőtt a barátja.
Élő fának nehéz dültit várni. (Örökösödésre számolni élő után, vagy megunt házastársnak halálát várni.)
Ki minek nem mestöre, hóhéra az annak.
Faj fajra üt, mint a Bacsó hegedúje.
Többet észszel, mint erővel.
Kit az Isten mög akar verni, e'vöszi az eszit.
Vén fa árnyékába könnyebb a pihenés.
Jó az öreg a háznál, ha egy csöpp esze sincs is.
Nagy fába vágta a fejszéjit.
Nagy fát mozgat.
Ne piszkáld a sz . rt. nem lösz büdös. (Ne avatkozz' más dolgába.)
Maga alatt vágja a fát.
Falra hányt borsó.
Egyik fülin be, másikon ki.
Áll, mint a fancsali feszület.
Néz, mint a dorosmaji görbe Krisztus.
Farkast emlögetünk, a kert alatt jár.
Rossz pénz nem vész el.
A mennyit föl a kerék, annyit lé.
Szégyön a futás, de hasznos.
A füst is a szépre száll.
A gyümölcsnek is a szépítkötik föl.
Ártatlan, mint a ma születött bárány.
Helyén van, mint Makó, mikor a víz elvötte.
Hosszú haj, rövid ész.
Asszonynyal beszélni, lóval imádkozni.

Hírit hallotta, mint baka a kávénak.
Hallgat, mint a ki bent sz . rt.
Jár, mint az Urbán lelke.
Az imádság tartja benne a lelköt.
Mögrázta (mögrázlak) mint Krisztus a vargát.
Neki esik, mint bolond tehén a fiának.
A szőlőnek kapa a bikája.
Ha az Isten akarja, a kapanyél is elsül.
Vén kecske is mögnyalja a sót.
(így is: A fiatal kecske is mögnyalja a sót, az öreg mög zacskóstul é'szalad vele.)
Kecske sé mönne a vásárra, ha nem hajtanák.
Ugy (akkor) forog a kerék, ha kenyik.
Kényót (kígyót) békát kiabál.
Nincsennek otthon, a kúcsot is é-vitték. (A nem vendégszerető házra és egyénre alkalmazzák.)
Kapkod, mint kutya a légy után.
Kapkod, mint Bernát a ménkűhön.
Él mint Marczi hevesön.
Nem mind lencse a mi lapos.
Bolond likból, bolond szél fúj.
Lúdra szénát. (Hasztalanul tenni.)
Talpra esik, mint a macska.
Az asszony hordja (viseli) a kalapot.
Úgy jár, mint macska a díjó-héjba.
Aprózza, mint macska a f ,
Úgy ül, mint zsidó a serblin.
Csúnya madár az, mely a fészkebe sz . rik.
Magad uram, ha szolgád nincs,
Az úr pokolban is úr.
Nincs baja csak az orra vérös.
Végin csattan az ustor (ostor.)
Úgy jár, mint az ólom-madár.
Az ördögnek is köll gyertyát gyújtani.
Az ördög nem alszik.
Nem jó az ördögöt a falra festeni.
Kerüli, mint az ördög a tömjént.
Fél tüle, mint az ördög a tömjéntől.
A pap sé prédikál kétször.

Belegyütt, mint Pilátus a krédóba.
Belegyütt, mint kis kutya az ugatásba.
Nagy pipájú, kevés dohányú.
Fogához veri a garast (a krajczárt.)
Nem lösz belőle prédikációs halott (nem sikerül valami.)
A szögénynek a szöröncséje is szögény.
Összebújtak, mint a szögény embör malaczccai,
Nincs oly nagy úr, ki mög nem szorul.
Neki is két orrlika van, mint a szögény embör malaczczának. (A kevélykedőre használják.)
Eár olyan szekér után szaladni, melyik úgy sé vösz föl.
Sé árt, sé használ, mint a szentölt víz.
Illik neki, mint téhennek a gatyá.
Paszszol (illik), mint kutya szájába a tojás.
Bejárta Tónyát-Baranyát.
Bejárta Ungot-Berköt.
Möggjárta száz-tű hosszát.
Kis lyuk a torok, de elnyel égy falut.
Az ujjunk sé égy forma.
A Tiszának nincs gerendája.
Ne szólj nyelvem (né szólj szám) nem fáj fejem.
Mindönki (kiki) a maga háza előtt söpörjön.
Másnak a szömibe a szálkát, a magáéba a gerendát sé látja.
Addig nyújtózkodj, ameddig a takaródzód ér.
Az arany: gazdagság, nem békesség.
Kis embertűi a kutya sé fél.
A fillér (a krajczár) is pé'z.
Sógorság, komaság nem nagy atyafiság.
Száz temetés sé ér egy lagzit.
Eb a vásár vevő nélkül.
A ki kutyával jár, tanújjon ugatni. (A ki kutyával jár ugatni tanul.)
Nemcsak egy tarka kutya van a világon. (Sok tarka kutya van a világon.)
Vesztett kutya harapás, más világra talpalás.
Tó sé vagy jobb a Deákné vásznánál.
Nem tanálja hejjit, mint Frankné a lagziba.
Három görög, három török, három zsidó: Kilencz pogány.
Vak vezeti világtalant. (Vak veti világtalannak.)
Csak az szabad, a mi illik.
Ha é'fogy is a hóid (hód) megmarad a neve.

A csúnya lánynak is szép a pénze.
Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.
Möghalt a gyerök, oda a komaság.
Fél mint a cigány szt. Mihálytól.
Az a gazdag, a ki senkinek se adós.
Kiki ott vakarja ahun legjobban viszket.
Fehér liliomnak is fekete az árnyéka.
A hajszálnak is van árnyéka.
Rossz hír, mög a szerencsétlenség gyorsan terjed.
Kong mint a repedt fazék.
Mindig készül, mint az eladó lány.
Drága, mint a hegedű szó.
Hosszú mint a szentiványi ének.
Döglött lóra patkó.
Rostával meríti a vizet.
Délbe gyertyát gyújt.
Isten tudja, kinek subát, kinek gubát. Nem mindig papsajt.
Keserű a tűrés, ódös a gyümölcscse.
Több nap, mint kóbász.
Várt lány, várat nyer.
Gyerök, hadi szöröncse, mög a jó házasság: Isten doga!
Drága konyha a patika,
A jó lány farsang után is el-kél.
A czérnához tű is köll, ha varrni akarunk.
Egy kocsmába két dudás.
A disznó sé mosdik, mégis möghízik.
Uj szita szögön függ.
Uj söprű jó söpör.
Maj' mög fizet a nagy harang.
Csizmába kereste, bocskorba végezte.
Részögre, gyerökre, asszonyra nem bízzák a titkot.
Jobb (több) az elég mint a sok.
Legjobb szomszéd a jó sövény.
Azt sé mondja: éb — vagy kutya. (Azt sé mondja: beföllegzött).
Többször győz az okos, mint a bátor.
Aki kevésnek baráttya, kevésnek a bolondja.
Kevósbűl (kicsibűl) is sokat ért az okos.
Ha kutyával játszol, bot legyen a kezedben.
Kutya harapást szőrivel (azaz: gyógyítsd, vagy gyógyul.)

Dugonicsnál: „Eb marásnak kutyaszor az orvossága.”
Sírás asszonyi fogás. (így is: Sírni-ríni asszonyi tempó.)
Ritkán száraz a halász.
A hamar munka rikán jó.
Ritka madár a jó szöröncse.
A páré' (paréj) legnagyobbra női.
Fejitúl bűdösödik a hal.
Lusta gazd'asszonynak lusta a szolgálója.
A lusta kétszer jár
A fősvény kétszer kőt (költ)□□□□□□□□□□ együttesen használják
Sűrűn vetik a jót, de rikán kel.
Száz hazugság sé ér egy igazat.
Sokat a szekér se bir.
Pohárbul, gyerökből soh' sincs ölég a háznál.
Sok kéz hamar kész.
Elég egy sütetből égy lepény.
Ki sokat ígér, keveset ad.
A sok sé tarthat örökké.
Szögény embör vízzel főz (s jó neki a hús is — mondják hozzá
Se fia, se felesége, maga se terhes.
Szögény egér az, melynek csak egy lyuka van.
A kinek mesze nincs, sárral tapaszt, ígérni uraság, mögadni emberség.
Hideg konyha üres tál Sok vendégöt nem talál,
Szögényön élni, gazdagon möghalni esztelenség.
Fakó kocsi, kendör hám Nemes embör szúrdolmán.
A malacznak disznó az anyja.
Könnyen tánczol, kinek a szöröncse muzsikál.
Etel, ital, álom Szükséges e három, Hasa az istene.
Ki egy tüt lop, ökröt is próbál.
Vén lánynak mindig kurta a farsang.
Kettőn áll a vásár.
Egy öreg embör ölég a háznál
Egy vénasszony sok.
Vén embörnek kása a pecsönyéje, bor a patikája.
Úgy készül, mint a Lucza széke.
Kicsi nem árt, sok nem használ.
Kinek nem inge, né vögye magára.
Kinek sója, paprikája van, mindön fűszerszámja van.
Ország-világ vetött ágy.

**A szolid tyúk hamar möglapul.
Addig jár a korsó a kútra míg eltörik.
Az Isten is kitér a részög embör elül.
Mindön embör égy idős a fejével.**

II. Szólásmódok.

**Elment Földvára deszkát árulni. (Elpatkolt möghalt.)
Majd möggyógyítja a sárgaföld.
Mögfejné az ágast is (zsugori.)
Kutya mög az úr, nem töszi be az az ajtót. (Figyelmeztetés annak, ki
illetlenül nyitva hagyja az ajtót.)
Akkor még az Isten is kis gyerek volt. (Régen volt.)
Előbb apád anyádnál. (A tolakodónak.)
Barát-garassal izet. (Csak megköszöni a teljesített szolgálatot, holott azért
fizetés dukálna.)
Nincs mög hazugság nélkül ? (Tréfás kérdés, a sokat beszélő zavarba
hozására.)
A ki biri — a' mari. (A ki birja, az marja.)
Jó volnál halálnak. (A lassan, a későn járó, érkező.)
Kicsi az ól, nagy a disznó. (Ha kicsi a czipő s szorítja a lábat.)
Tudja mitől döglik a légy.
Mögtanítlak keztyűbe dudálni (így is fütyülni.)
E'tanálta szarva közt a tő'gyit.
Nagy fába Vágta fejszóját (a fej szót.)
Farkas kasszájára jutott. (Elprédálódott.)
Fehér mint a hó, vagy: mint a liliom, mint a patyolat.
Fekete mint a korom, mint a czigány mint az ördög.
Fényes mint a nap, mint a tükör, mint a subicz, mint Salamon t . ke.
Világos mint a vak ablak.
Vesztett fejszének nyele kerül.
Tormába esött férög. (Otthonülő.)
Hagy hnjjon a férgessé. (A mulatságból korán távozókra.)
Kimutatta a foga fehérít.
Hiába' fáj arra a fogad.
Orrod túle foghagymás.
Nem vásik abba' a fogad.
Friss, mint a fürj.**

Eleven mint a csík.
E'mondja (elpanaszolja) fűnek-fának.
Kapkod fűhöz-fához.
Se füle, se farka.
Egy füst alatt.
Embör a gáton, mint sz . r a lapáton.
Jó helyre tette a gatyát. (Jól házasodott.)
Jó fő'kösd a gatyát. (Megálld a helyedet).
Nem lehet vele gyalog beszélni. (Gőgös.)
Füldővizzel kiönti a gyerököt.
A „vót”-ra a zsidó se ad. Egy hajóba eveznek. (Ugyanazt beszélnek, mondják).
Két malomba örölünk. (így is: más malomba örölünk).
Hallgat, mint a sült hal. „
„□□□□□ mint a nyúl a fűbe. „
„□□□□□ mint tetű a var alatt. „
„□□□□□ mint aki bent sz . rt.
Hét tél, hét nyár. (A jóházasság próbája).
Hetén, mint a gonoszok.
Átesött már a hét szógyönön. (Nem fiatal az asszony).
Hónap is nap lösz. (1. Gondold meg, hogy több nap, mind kolbász, tehát el ne herdálj mindent. 2. ráérünk holnap is elvégezni).
Szerette az Isten Magához vette.(Kikoranmeghal).
Izeg-mozog, mint f . ng a gatyába'.
Mozog, mint a tetves bunda.
Felírjuk a kéménybe. (Az elfeledés tréfás jelzése).
Kétfelé szegték a kinyeret. (Elváltak).
Rosszba' sántikál. Rosszba' töri a fejit.
Feszít (kényesen jár) mint két szemköles egy zsákba. (Annak is a sarkába, teszik hozzá).
Rajta van kézzel, lábbal,
Majd megeszi kézit, lábát. (Igyekszik, mégse megy semmire).
A jó kú'dus már az ötödik határba' van hé! (így figyelmeztetik a lustát, a későn kelőt, sokáig alvót).
Kong, mint a repedt fazék.
Kotty ide szilva lé, majd mögborsozlak. (A beszélgetésbe illetlenül s illetéktelenül beleszólónak figyelmeztetés).
Hát kend ki ökre? (hogyan olyan gőgös?)
Majd möglátjuk, hány zsákkal telik.

Kire marad a kis szék?
Mit száz urnák egy arany.
Beinná a Krisztus palástját is.
Ötön vötte. (Lopta).
Kövér, mint a disznó.
Hagy ugasson a kutya, csak mög ne harapjon.
Annyi, mint a kurta kutya. (Sok).
Se kint, se bent, mint a küszöb.
Féllábbal már a koporsóban (sírban) van.
Hálni jár bele a lelök.
Könnyebbítse mög az Isten az ágya szalmáját. (Bárcsak már meghalna).
Más lába kapczája. (Másnál szolgál).
Kimérték a háztű hosszát.(Megverték).
Nem sokat nyom a latba. (Jelentéktelen).
Annyit ér, mint a régi garasos.
Mindön lében kanál.
Mögadta savát-borsát. (Jól elkészítette).
Összeszűrték a levet. (Szövetkeztek).
Az okos embörnek először lánya van. (Vigasztalólag és tréfálkozva mondják ki fiút szeretne s aztán hozzáteszik: legalább lösz. aki a gyeröket (fiút) dajkálja).
A lányomnak szólok, hogy mönyem is értse.
A légynek se vét.
Lelke rajta.
Kocsin gyüttünk, gyalog monyunk.
Ha már lúd, lögyön kövér.
Lúddá tette. (Rászedte).
Könyv nélkül iszik, (Pohár nélkül palaczkból).
Mátyás ront,ha tanál Ha nem tanál,csinál Jeget,hideget
Egy kutya. Mindegy fene. — Egyre megy.
Mosolyog, mint a rimóczi nyúl.
Nevet (vigyorog), mint a fakutya.
Nincsenek otthon. (Gyenge elméjű).
Néz rám, mintha apját, anyját megöltem volna.
Mefogta a dolog végét.
Csomót köss a nyelvedre.
Üthetöd bottal a nyomát.
Hútt helyit találta.
Nyomába se léphet. (Hághat szót is használják).

Nem oda üt, ahova néz.
íjastul, fiastul, egész pereputtyostúl.
Be köllene zsindölyözni a fejit. (Olyan okoskodó embőrrre mondják.)
Annyi mint a pojva.
Jó órában legyen mondva.
Bocskorbőr az orczája.
Verebet fogott az orra. (A hidegtől vörös).
Otthon parancsoljon kend.
Tapogatja, mint a vak a hajnalt. (Tudatlan, járatlan).
Tartoztam az ördögnek, ezzel az úttal.
Ögye mög a fene a szögény embőrt, mög a gazdag zsidót.
Mór' nem lótté' püspök. (Mondja a lovát verő kocsis).
Pápista színben van. (Halvány, beteges).
Annak parancsojjék 'end, akinek önni ád.
Anyámasszony katonája,
Se pé'z, se posztó.
Nem ér egy pipadohányt. (Haszontalan tárgy, vagy dolog).
így is: Nem ér egy ütet taplót.
Elvetette a gondját. (Megtette, végrehajtotta ezt vagy amaszt).
Pipaszóval jár. (Pipázva megy, jár).
Már a szöszt is pösznek mondja, (Nagyon öreg),
Er á rá mond rá, ha nem igaz fogd rá.
Átkozott szöm, méj nem kap rajta.
Kifelé áll a szekere rúdja. (Kiadnak rajta).
Kirágta az iszákot. (Rosszul viselkedett).
Kitették a szúrit.
Élsz . . ta a kalapács nyelit.
Tűzhelyre sz . . t. (Elrontotta a becsületét).
Sebes mint a nyíl, — mint a szél, mint az istennyila.
Kezet rá! (Fogadjunk, vagy mögegyeztünk: kezet rá!)
Szájába rágta! Jól mögrágd a szót.
Egy kukkot se szól, azt is lassan mondja.
Szórin-szálán elveszött.
Akkor szüret, ha egy csöpp szőlő se teröm.
Ott is tapogatja, ahol nem fáj.
Szél a tél.
A tök is este virágzik. (Ki későn fog dolgához, melyet előbb kellett volna tennie, vagy: az elkésetten kiöltözködőre).
Föltalálta a köpőláda szelelőlyukját.

Möggkantározna a dinkai tököt. (Haszontalan munkát végez).
Szereti a meggyet. (A túldicsért személyre mondják tréfásan).
Igy is: „Szereti a meggyet, volt Radnán, jó' tánczol, szépen fordul.”
Nincs a török a hátunkon. (Kár sietni).
Tűzről pattant. (A csinos, eleven lány vagy menyecske).
Van mit aprítani a tejbe. (Vagyonos).
Varga betűt csinál. (Görbe úton jár).
Impiriumban járkál.
Szúrja a zab a s . git. (Henczeg).
Zápfogamra is kevés. (Kicsinylően).
Zsidó vecsörnye. (Lármázó beszélgetés).
Zsiros, mint az oláh kalap.
Egy a fizetés. (Akár örül, akár búsul).
Búsuljon a ló, elég nagy a feje.
Kisebb gondom is nagyobb annál.
Kinek mi gondja rá!
Hátra kötöm a sarkadat.
Iszik, mint a kefekötő.
Könnyű a készhez ülni.
Sáros lábom se tűrülöm hozzá. (Kicsinylés.)
Lóhalálba' siet.
Tödd-ide, tödd-oda. Töd-ide, töd-oda. (Tutyi-mutyi, gyámoltalan.)
Né félj, mig engöm látsz. (Mög nem vakulsz, fejezik be tréfásan.)
Nem teszi ki az ablakába.
Akaszszanak föl nevednapján.
Valaki fölakasztotta magát. (Csúf idő van.)
Alszik, mint a bunda, (mint a tej).
Anyja hasába' sé vó't jobb dó'ga.
Kikapta az apait-anyait. (Jól elverték.)
Nem esik le az ujjadról az aranygyűrű.
Megenné a szép asszony főztit. (Nagyon éhös.)
Ámen — vigyétök. (Vége van, oda van.)
Több a baj, mint a vaj.
Húbele Balázs, lovat ad az Isten.
Ez a bibéje. Itt a bibéje.
Dúl-fúl, mint a kivert bika.
Bömböl, mint a bika.
Elódzott a bocskorszíj. (Nincs bátorság.)
Fekete, mint a bogár.

Sült bolond.
Asszony bolondja.
Sok bolondja van az Úristennek.
Bolond a ki jobban járja, mint a hogy tudja.
Keress magadnak más bolondot.
Rájött a bóna óra. Üt, mint a bóna-óra, vagy bolondóra.
Fele sé bolondság. Fele sé tréfa.
Több a kettőnél. (Baj van.)
Konty alá való. (Jó bor asszonynak való.)
Mögfagy a borjú a tehénben. (Nagy hideg van.)
Borjú kötelen van. (Annak a házasembernek mondják, kinek felesége gyermek-ágyat fekszik.)
Holnapután kis kedden, bornyúnyúzó pénteken. (Soha.)
Neki esik, mint bolond tehén a fiának.
Elnyomta a buzgóság. (Elaludt.)
Szopni akarsz, vagy szophatnál fiam? (A menyecskék körül legyeskedő surbankó legénykékeknek mondják, néha akkor is, mikor idősebbek beszédébe szólnak a fiatalok.)
Macskafark a szádba. (A szivarozó gyerekek.)
Eltörött a mécs. (A síró gyerekek.)
Elhányta már a csikófogat. (Komolyabb lehetne. Már nem fiatal.)
Töröld ki a szemedből a csipát. (A komoly dologba beleszóló éretlen ifjúságnak szól.)
Csizmájába' se tűri a vizet. (Iszákos.)
Nem egy kutya rúgja a t . kit. (Többfelől segítik.)
Nem viszi el szárazon.
Ember a talpán.
Csakúgy terem, mint a subagallér.
Megütlek, hogy az eget is bögőnek nézed.
Mink is ott leszünk. Én is ott leszek. (Számolni kell velem is.)
Szép énekszóval = egyszerűen.
Nem éri föl észszel, így is: nem éri föl ököllel. (Bamba, gyenge.)
Édes eszem ne hagyj el.
Rossz fát tett a tűzre.
Nem verem falba a fejem.
Jól birja még a farát. (Elég erős, egészséges.)
Behúzta a farkát. (Meghunyaszkodott.)
Éhes, mint a farkas.
Megmosom a fejed szappan nélkül.

Fejelágyára esött.

Szeget ütött a fejébe. (Gondot adott neki.)

Nem fér a fejébe. (Nem érti, gyenge felfogású.)

Bekötötték a fejét. (A leányra mondják, ha mögesött.)

Fejsze módra úszik. (Nem tud, elmerül.)

Nagy feneket kerít. Úgy fél (ettől, vagy attól), mint a tűztől.

Tormába esött férög. Sajt kukacz. (A ki a megszokottat el nem hagyja.)

Egy hasiak. (Ikrek, néha a testvéreket is említik így.)

Ki borja-fija? (Gúnyos, megvető kérdés.)

Ott ne hagyd a fogad.

Foghegyről beszél. (Kellemetlenül, kicsinylően.)

Fülhegygyei hallottam, (Nem egész biztosan, csak úgy félig-meddig.)

Kis tőtött galamb. (Fiatal, gömbölyű leány, vagy menyecske.)

Én tettem be a garast.

Csak egy kutya ugasson. (Tréfás kiáltás, csak egy ember beszéljen.)

Görbe ország. (Az alföldi hívja így a hegyvidéket.)

Jó gyomra van. Gyomor köll hozzá. (Türelmes, alkalmazkodó természetű.)

Gyomromba' van, (Haragszom rá.)

Gyomromból utálok.

Úgy áll, mint a czüvek.

Úgy áll, mintha karót nyelt volna el.

Úgy áll, mintha legyökerezett volna.

Most lesz csak hadd el, hadd.

Most lesz csak ne mulass.

Egy paraszt hajszál a különbség.

Egy hajító-fát se ér.

A halál kutyája ugat belüle. (Nagyon köhög, odáig van.)

Sárga, mint a halál.

Sárga, mint a viasz.

A hamut is mamunak mondja. (Nagyon öreg.)

Majd mögfizet a nagy (az öreg) harang.

Hasra esett, (Rosszul sikerült.)

Kirúgott a hámból. (Rendetlenül viseli magát.)

Hónap lösz a napja. (Nem halasztóm tovább.)

A hótt (holt) is mozog. (Az élehetetlen ember is szól, tesz.)

Nem hólyag az, hogy felfújjuk. (Nem

lehet gyorsan csinálni.) Te hörcsök. (A hirtelen haragú.)

Se üngöm, se gallérom. (Semmi közöm hozzá.)

Nagy kanállal eszik. (Vendég lesz.)

Megölne egy kalán vízbe.
Szorul a kapcza. (Kellemetlenné válik a helyzet.)
Kapóra gyött. (Alkalomra.)
Karikacsapásra, egyöntetűen.
Ember vagy kutya, nyulat fogtál.
Maga kenyeren van.
Egy kenyéren vannak. (A házasfelek, ha együtt vannak, vagy az új házasok a szüleikkel.)
Megél a maga kinyerén.
Megél a jég hátán is. (Életrevaló).
Mögötte már kinyerének javát. (Középkoron túl van, öregszik).
Lősz még czipó s lágy kinyer. (Szívesen látnátok még).
Majd mögbékél a maga kinyerin.
Olyan jó (áldott lelők), mint egy falat kinyer.
Kereket oldott.
Ha látom, hogy több a kettőnél.
Ne mondjam kétszer. (Fenyegető figyelmeztetés).
Kéz alatt. (Titokban).
Itt a kezem, nem disznóláb.
Kezet foghatnak. (Egyformák).
Más keze-lába.
Mit a szeme möglát, a keze ott nem hagyja,
Sé kicsi; sé nagy. (Ha a családban nincsenek gyerekek).
Egy küvet fújnak. (Egyetértének).
Ha kend embör, más sé kutya.
így is: Ha kend disznó, más is embör.
Az sé kutya. (Az is jó, az is szép).
Bekapta, mint kutya a legyet.
Egyik lábad itt, a másik ott = siess!
Magad lábán járj! (Ha valaki más lábára lép, így figyelmeztetik).
Levették a lábáról. (Elcsábították, véleményét változtatott).
Leesett a lábáról. (Beteg lett).
Nagyokat szödj a lábad közé. (Siess nagy léptekkel.)
Rám nézett a kakas, vagy: Hiss légy né szállj rám. (Ha a gyerek ok nélkül sír, így csúfolják.)
Légynek sé árt.
Szömtelen, mint a piaczi légy. (A „piaczi légy” alatt a dologtalan csavargókat is értik.)
Neki megy mint a vak légy.

Zabba mennek a lovak. (Ha valaki elaludt így költik.)
Hol jársz itt, hol a madár sé jár ?
Elfelejtette, mint a meghótt.
Mögöl (mögösz) a mérög.
Kis mise nagy mise lögyön vége égszörre.
Mise-mise vecsörnye lögyön vége égszörre.
Nyakába vette a várost. (Össze-vissza kóborol.)
Főtötte a papkévét. (Befejezte, — sokszor gúnyosan, ha rosszul, vagy helytelenül végezte dolgát.)
Pofa köll ahoz (hozzá) = szemtelenség.
Ég a pokol. (A részegség után szomjasan vizet ivónak mondják,)
Sötét, mint a pokol, mint az ézczzaka.
Csúnya, mint az ézczzaka.
Ráterítötték a vizes lepedőt. (Leleplezték.)
Mintha puskából lőtték volna ki. (Elsietett.)
Vörös lett mint a rák.
Elvetette a sulykot. (Nagyot mondott, — hazudott.)
Mit tátod a szádat ? (Mit bámulsz ?)
S . . . t csinált a szájából. (Hazudott.)
Szárnyára eresztötte. (A szülő, ha gyermekeit kiházasította.)
Kinyílt a szeme. (Az altatás, csalódás után észhez kapott, mondják akkor is ha a fiatal leány viselkedésével túl megy az. illendőségen.)
Majd ki szúrja a szemit. (Nem látja a keresett tárgyat.)
Meg van amit szeme-szája kíván. (Jól megy dolga)
Attul ugyan koppan a szömöd. (Nem kapod meg.)
Szöröncséje akadt. (Kéri a leányt.)
Miféle szörzet? (A gyanús ismeretlen után tudakozódás.)
Nagy kő esett lé a szivemről. Magam szőrű = hozzám hasonló rendű.
Nem engedi a szőr. (Nem lehet.)
Csak úgy teng-leng. (Lézeng.)
Még a tetű vagy a bolha is köhög. (Ha kicsinybe vett ember szól a dologhoz.)
Mindent tűvé tett. (Nagyon kereste.)
Össze-öszik, vagy össze-beszél tücsköt-bogarat.
Kapja, (nyeli) mint tyúk a taknyot.
Úgy maradt mint az ujjam. (A férj halála után nincs semmije az özvegynek.)
Elmehet Kukutyinba zabot högyözni.
Nem eszik egyest a hasával. (Nem lakik jól.)
Szalmaszálat se tösz köröszül.

Kiporozták a nadrágot. (Elverték.)
Megnadrágolták.
Kibolházták a gatyát.
Mintha az orra vére folyna. (Szomorú.)
Nem kötik az orrára.
Kirúglak, hogy a lábod sé éri a földet.
Tarogján mönt a sírba. (Fölakasztották.)
Hosszabb a péntök, mint a szombat. (Ha az alsó szoknya hosszabb a felsőnél.)
Embör a lenbe, de nem a kendörbe. (Kistermetű.)
Ebcsont összefór.
Egy húron pöndülnek. (Egyetértenek.)
Egy nótát fújnak.
Egy ivásúak. (Egyforma termetűek.)
Fölvágta a bába a nyelvit. (Sokat beszél.)
Röszket mint a kocsonya, vagy mint a nyárfa levél.
Borral mosakodik, kolbászszal törülközik. (Jól megy dolga.)
A ki utoljára mögy ki, az tögye be az ajtót.
Piros mint a rózsa, mint az alma, mint a vér.
Sovány, mint az agár.
Vörös mint a róka, mint a paprika.
Nem ér egy fagarast, egy fakofóát.
Soványétel = bojtos étel.
Mit kaptál, piros csizmát ? (Az árulkodónak.)
Nem úgy keresik a hat ökröt! (A korcsmázó legénynek mondják.)
Egygyet mondok, kettő lesz belüle.
Fölöntött a garagra. (Garadra.)
Mosogat a macska. (Mondják, ha az edényt nyalja.)
Kigyüttünk bodor korpára
Kigyüttünk dülőre.(Belevesztettünk a vállalatba.)
Kibékült a gyomrával. (Jólakott.)
Nagyobb a szöme, mint a hasa. (Több ételt vesz ki, mint megbír enni.)
Viszi ám a lefföt, vagy a felhert. (Arra mondják, kinek sietés közben lebeg a ruhája.)
Nád teröm az orodba hé! (Ki sok vizet iszik.)
Két pofára dogozik. (Nagy evő, mohón evő.)
Somojog, mint az árpa-czipó.
Jó a szájába rágd a szót. (Értesd meg vele.)
Köröszöt vethetsz rá. (Elveszett.)

Fogához ver mindön garast. (Fösvény.)
Akkő' lássalak, mikő(r) a- hátam középít. (Soha.)
Mögesött rajta a szivem. (Mögsaj-náltam.)
E'rontották a szája ízit. (Elvették a kedvit.)
Talpon áll benne az ördög. (Rossz természetű.)
Öregasszony táncza nem tart sokáig. (Ha reggel kezd esni az eső.)
Állja, mint koszos malacz a vakarást.
Vármögyézik a legényt. (Keresik, mint szökevényt.)
E'verte az éhit. (Annyit övött, hogy az éhsége csillapult.)
Csap'ki a bajuszt hé, hiszön úgy áll mint a Krisztus tűzre valója.
Szent életű vas fazék csak a füle kormos (képmutató.)
Hangos a ház. (Hideg). Farkasordító.
Belegyütt, mint kis kutya az ugatásba.
Ha szegén' vagy, kevés légy.
Fűnek fának adós légy. így is: „Szögény légy, kevés légy.
Hogy be né köpjön a légy.”
Kutyazsírra' van mögkenve. (Rossz viseletű.)
Gondolja, mint macska az esőt. Sentelegyibe fújják. (Mindnyájan énekelnek.)
Kiállította az utcát, vagy házat. (Olyan lármát csapott, veszekedett.)
Oda tette a kezeit. (Agyba sz . rt.)
Tót ágast áll benne a szentlélők. (Jó kedve van.)
Előre fordították a farát. (Teherbe ejtették.)
Foga van a napnak. (Még hideg van.)
Kivül tágasabb, belül szorosabb. (Kiutasító.)
Ennek a bornak sé kerepöltek.³ (Csinált bor, műbőr.)
Távodzik az eszitű. = (Hóbortos.)
Fogdosi az idő. (Hidegre vált.)
Nyakába várták a lányt. (Rátukmálták.)
Dungó van a fülibe. (Boros fejjel düllöngve jár.)
Fődbe tötte a bánat. (Möghalt.)
Vasvállát köpköd. (Káromkodik.)
E'szaladt a nyúl a lába alatt. (Fölakasztották.)
Mögtapintották a korpás erdejít (fejbe ütötték.)
Jaj de száraz kéztül szakadt' (Fösvény.)
Cselőre áll a bajsza. (Rendetlenül.)
Kalap alatt hált. (Egész reggelig mulatott.)
Nem érőd mög hajasan (sokáig teljesül.)
Kopaszán is bajosan.

Az a mi a falu. (Egyet ért belenyugszik.)
Változtatja, mint Csausz az ebédöt.
Szépen vagyunk a görbe fűsűvel. (Fölsültünk,)
Ráki ám Pétör. (A ki nagyon tán-czol.)
Tempóra dogozik, tempós = lassú.
Tempóz, mint katona a tajicskába'
Ne pépe kis Jézus! (Ne fecseggj, ne lármázz.)
Rajta hagyta a keze szennyit. (A munkát rosszul csinálta.)
Ki verte a szent Antal tüze. (Bortól kipirult.)
Nincs elég a várba.' (Gyenge eszű.)
Parton vagyunk. (Nincs baj.)
Isten neki faköröszt, ha eltörik másik lösz. (Keveset érő, haszontalan tárgy.) vagy így: Budli bicska fanyelű ha é'vész is mögkerül.
Látod mónár visz a víz. (Ha valaki fejtörés után rájön a dolog nyitjára.)
Ki van nyúlva kilencz kutya hosszára.
Törüld mög az orrod. (így figyelmeztették egymást a faggyúgyertya meghamvázására.)
Fényőseknél kint tánczolnak. (Ha a gyeröknek taknyos az orra.)
Tódd mög egy miatyánkkal. (Dolgozzál még egy kicsit).
Rászorult a húgyos körtére.
Zálogba van az asztaluk. (Nincs ebédelni valójuk).
Kukoricza-fódon nyótt a feje. (Tökfejű).
Vagy ur, vagy mazur.
Czoki kormos, mē' csontot vetök, vagy, Czo ki kormos, nem öszünk ma csontost. (A czivakodó mondja a másiknak, hogy végre elhallgasson)
Messzi-e kinyer nélkül. (A rövid útra menőnek mondják tréfás gúnnyal).
Neki borotválkozott az idő. (Kitisztult).
Nem vetöm mög a kináját. (Elfogadom az enni, vagy inni valót).
Vót ott tisztösség is, embörség is.
Emböröjjön kend mög egy pipadohánynyal. (Kináljé' ken' mög).
Hej re egy legény, vagy lány. (Derék).
Mögszegődött nálla a kocsikerék.
Ahol fényös, ott igenyös.
Összetörte a kanalast. (Családi viszály).
Letörött az ángyó szekere. (A leány megszülte a gyerököt).
Orozva kótt gyerök, vagy: Zabgyerök. (Törvénytelen).
Orozva kótt csirke. (Ha el nem ültetett tyúk alól kerül ki a csirke).
Kihasadtt az agyara. (Beszédös lótt.)
Macska jár a szalonnára. (Házitolvaj.)

Ne bugyogj. = Né lármázz!

Fő'rázta a halász abroszt. (Csínt tett).

Jó darab tartománya van. (Jókora, szép birtoka van).

Krisztus palástját is beinná.

Azt se tudja fiu-e vagy lány!

Ritka mint a fehér holló.

Ritka, mint a szúnyog-hálló.

Se széle, se hossza = se kezdete, se vége.

Egy szó, mint száz.

Olyan, mint a rák-öves. (Sok a munka, kevés az étel).

Hét kú sót már mögöttek. (A házasok már tul vannak a fiatalságon).

Könnyű neköd, de nehéz a böcsületös embörnek.

Ott a szalonna is mögavasodik. (Gazdagok).

Ki állná mán az anyja kinját. (Nem fiatal, férjhez möhetne).

Rég húzza a tőkét. (Vén lány).

Nincs lelkinék hová lönni.

Nincs hová lehajtsa fejit.

Bekötötte a fejit. (Lerészegedett).

Beadta a kúcsot, vagy: a kezit = meghalt.

Letötte a kanalat. = Elpatkolt.

Magával is jó tehetetlen. (Élhetetlen).

Ábrahámra vicsorítja a fogát. (Sir).

Kiültek a juhszélre. (Ha az útba ülnek).

Rín a kezébe a munka.

Fazékba szorult a feje.

Ráér a szalonna aggatástúl. (Nincs dolga, egyébként is szegény).

Oda fönn is laknak. (Gondolj Istenre).

Karcsú vékony, szent lapis. (Vékony dongájú legény).

Kozmásodik. (A legény, vagy a leány, ha gúgyúzik, ha jegybe jár).

Vén tuskónak tartós a melege,

Igérd mög, né add mög, Nem szögényít az mög.

1. Erdélyi J.: „Magyar közm. könyve” végszó: „Közmondásokról”.

2. A közmondásokról szóló előbb idézett gyűjteményes munkák, a közmondásokat, szólásmódokat, jellemző szólásokat, nemesik bizonyos — „tájszókat” — is és példabeszédeket, minden elkülönzés nélkül együttesen közlik: mert tényleg nagyon gyakran a *szólás mód a közmondás jellegénél is* bir s a megkülönböztetés nagy nehézséggel jár.

3. *Dugonics* A.; „Magyar példabeszédek és jeles mondások” I. II. Szeged 1820.

4. *Dugonics* A.: i. m. dr. *Ballagi* Mór: „Magyar példabeszédek, közmondások és szójárások gyűjteménye” 1855.

Erdélyi János: „Magyar közmondások

könyve” 1851.

Sirisaka Andor:

„Magyar közmondások könyve” Pécs 1890.

Margalits

Ede: „Magyar közmondások és közmondásszerű szólások” 1896. — Ezen gyűjteményekben helylyel-közzel a tájszavak is, mint szólásmódok. olykor mint közmondások szerepelnek.

5. Mikor a szőlő érni kezd a rendkívül nagyszámú veréb és seregély ellen a csősz mellé a szőlős gazdák még egy „kis pásztort” fogadnak, a ki a „góré” tetejéről parítyából galacsinokkal, meg kereplővel riasztja el a szőlők közül a madár sereget.